

**Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV**

Student: Lucie LICHTENBERGOVÁ

Obor: ČJ - ZSV

Název práce v českém jazyce:

Proměny autorského stylu v poezii Miroslava Holuba

Název práce v anglickém jazyce:

Metamorphoses of the Author's Style in Miroslav Holub's Poetry

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Neumann, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Bakalářská práce Lucie Lichtenbergové si stanovila za cíl prozkoumat tvorbu Miroslava Holuba, jednoho z nejvýraznějších představitelů české poezie 50. až 90. let 20. století. Konkrétně se pak autorka rozhodla v práci zabývat osobitým Holubovým stylem a interpretovat jeho proměnu v různých etapách tvorby. Již samotný výběr tématu zasluhuje ocenění. Poezie 2. poloviny 20. století klade na autory kvalifikačních prací značné nároky a vyžaduje nejen dostatečné interpretační schopnosti, ale také jisté předpoklady pro abstraktně analytické myšlení. Problémem přitom nebývá až tolik poezie 50. a částečně 60. let, které do jisté míry ještě představují komfortní interpretační zónu s oporou v odborné literatuře, ale poezie následujících desetiletí. U ní hrozí riziko schematického zasazování do literárněhistorických souvislostí, povrchních interpretačních soudů, přeceňování nebo naopak podceňování konkrétních textů. Přestože Lucie Lichtenbergová zaslouží za svůj přístup k tvorbě Miroslava Holuba pochvalu, práce ukazuje, že uvedeným rizikům se nevyhne nikdo, kdo se rozhodne poezií poslední třetiny 20. století zabývat.

Značná pozornost je v práci věnována rané Holubově tvorbě spojené nejen s poezií všedního dne, ale i s osobitou profilací Holuba coby básníka-vědce. Jak již bylo řečeno výše a jak v práci píše sama autorka, důvodem pro širší reflexi rané tvorby je mimo jiné skutečnost, že „naprostá většina českých literárněvědných prací o tomto autorovi reflektuje jeho ranou tvorbu spjatou s poezií všedního dne“. (str. 10) To se přirozeně netýká jen M. Holuba, ale i básnické tvorby dalších autorů z okruhu kolem časopisu Květen, včetně Jiřího Šotoly. Autorka práce zdařile dokazuje, že ačkoliv raného Holuba interpretujeme jako jednoho z klíčových básníků poezie všedního dne, jeho tvorba nese již v tomto období výrazně osobité rysy, které krystalizují v básnických sbírkách z počátku 60. let. V souvislosti s ranou Holubovou tvorbou nesdílím názor autorky o jejím optimistickém vyznění. Rozumím tomu, že autorka uvažovala o rané tvorbě v kontextu celého Holubova díla a že rané básně na rozdíl od pozdní tvorby nenavozují dojem fatální bezvýchodnosti lidské existence. Až

na několik ojedinělých textů se však podle mého soudu Holubova raná tvorba s optimistickým pohledem na život příliš nesnese.

S tím souvisí také druhý problém bakalářské práce, kterým je snaha interpretovat Holubovu tvorbu převážně jako odpověď na dobový politický kontext. Lze však skutečně narůstající pesimismus Holubových sbírek od konce 60. let vysvětlovat jen reakcí na „velké dějiny“? Autorka sama (například na str. 41 s odkazem na báseň Stručná úvaha o dětství ze sbírky Naopak) dokazuje, že v Holubových textech krystalizuje niterně existenciální prožitek světa. Od vlivu „velkých dějin“ na Holubovu tvorbu samozřejmě odhlédnou nelze (politická situace představovala významný rámec Holubovy tvorby a realitu, s níž se musel nejen jako autor vyrovnávat), na druhou stranu však autorka připouští, že v Holubově poezii zaznívá stále naléhavěji a tíživěji tragičnost obecně lidského údělu (kontrast dětství a mládí a bytostně úzkostného světa dospělosti a stáří) bez ohledu na to, zda se odehrává v českém prostředí nebo v západním světě (viz autorčina interpretace sbírky Beton z roku 1970, str. 44). Je třeba si proto položit otázku, zda by nebylo účelnější Holubovu tvorbu interpretovat více z existencialistických pozic než ve vztahu autor vs. „velké dějiny“.

Za třetí problém práce považuji přesřilíšné zdůrazňování osobnosti Holuba jako básníka-vědce. Autorka práce viditelně podlehla některým sekundárním pramenům, které Holubovu poezii interpretují v rovině předurčenosti občanským povoláním. Je na škodu, že tuto interpretaci autorka pasivně přijímá a nauvažuje nad tím, nakolik onen „vědecký pohled na svět“ v poezii představuje básníkovou zdařilou stylizaci, v níž dokázal nalézt originální polohu, a nakolik se stala třeba jen Holubovou rafinovanou marketingovou nálepkou. Autorka si přitom sama všímá, že Holub v pozdní tvorbě od „vědeckosti“ upouští, a uvedený posun se jí jeví jako zvláštní. (str. 59)

Výše popsání interpretační omezení svědčí o přílišném respektu autorky k sekundární literatuře. Podle mého názoru by pro současné porozumění Holubovým textům prospělo vykročit mimo zažitá interpretační schémata zkusit se na jeho tvorbu podívat z jiného úhlu pohledu, než bylo dosud zvykem. Například se nabízí otázka, zda hra se slovy a významy v některých básních přelomu 60. a 70. let není experimentováním s dobově populární nonsensovou poezií (viz citace básně Žalozpěv kouzelníkův, str. 51)?

Přes uvedené výhrady opakovaně autorku chválím. Silnou stránkou bakalářská práce je ujasněná metodologie. Autorka v úvodu nastiňuje výzkumný problém, pokládá si badatelskou otázku a formuluje hypotézu. Při interpretaci Holubových textů postupuje strukturovaně a přidržuje se zvolené metody. Velmi vhodný se mi jeví jak výběr básnických sbírek, tak zvolené ukázky textů. Ve shodě s autorkou považuji za vrchol vyzrálé Holubovy tvorby sbírku Interferon čili O divadle. Zvolený postup bakalářské práce odpovídá stanoveným cílům. Závěry, k nimž práce dospívá, jsou dostatečně odborně podložené, přesvědčivě formulované a korespondují s výzkumnými problémy definovanými v úvodu.

Pozitivně hodnotím také styl bakalářské práce, který je na úrovni odpovídající standardům odborného textu. Z věcného hlediska práce obsahuje několik

omyšlů, například Bruknerova báseň „Óda na věšení prádla“ (str. 20) se ve skutečnosti jmenuje Óda na sušení prádla. Při psaní odborného textu také pro příště doporučuji nepoužívat zakončení vět třemi tečkami.

Celkově hodnotím bakalářskou práci Lucie Lichtenbergové kladně, a to jak z hlediska odborného přístupu, tak z hlediska interpretačních výsledků. Výsledný text prokázal i dostatečné jazykové kompetence autorky. Lucie Lichtenbergová v bakalářské práci potvrdila, že texty (nejen básnické) M. Holuba představují nejen interpretačně podnětný textový materiál, ale že zvláště jeho vrcholná a pozdní tvorba stále čeká na řádné prozkoumání a docenění.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky pro obhajobu:

- 1) Práce uvažuje o periodizaci Holubovy tvorby do čtyř období, ale přitom upozorňuje na to, že „zařazení sbírek do těchto období nelze chápat jako striktně jednoznačné“ (str. 18). Bylo by možné Holubovu tvorbu rozdělit (kategorizovat) jiným způsobem?
- 2) Zkuste najít argumenty pro interpretaci Holuba jako představitele nikoliv poezie konfrontující se s dobovým politickým režimem, ale jako básníka lidské existence (dokažte na konkrétních ukázkách z jeho tvorby).

V Praze dne .....

.....

Podpis